

ХТО АДАБРАЎ У КОБРЫНА САМАКІРАВАННЕ?

Турыстычныя
разыначкі
аднаго са старажытных
райцэнтраў Брэстчыны

УСЕ мы імкнёмся ўбачыць Луўр альбо Эрмітаж, стараемся пабываць у Траццякоўскай галерэі, а тое, што побач, вечно пакідаем «на потым». Вось і аўтар гэтых радкоў даўно хацела паглядзець абноўлены домік-музей Суворава ў Кобрыне, ды неяк не выпадала, пакуль кіраўнікі турыстычнай галіны горада не наладзілі прэс-тур.

СПАДЧЫНА ПАЛКАВОДЦА

Музей быў закрыты на рэстаўрацыю ў 2014 годзе і адкрыты для наведвальнікаў летась. Экспазіцыя яго, прысвечаная жыццю легендарнага палкаводца Аляксандра Суворава, цікавая мноствам арыгінальных экспанатаў. Музей з'явіўся ў Кобрыне не выпадкова. Менавіта гэты горад з ваколіцай, а дакладней маёнткам «Кобрынскі ключ» падарыла імператрыца Кацярына II военачальніку за асаблівыя заслугі. Адна з такіх заслуг заключалася ў паспяховым падаўленні паўстання Тадэвуша Касцюшкі і яго паплечнікаў. Галоўным чынам за гэта і атрымаў генералісіmus зямлю з інфраструктурай і сялянамі на тэрыторыі сучаснай Беларусі.

Вядома, з якой жорсткасцю дзейнічалі сувораўскія вайскоўцы ў тутэйшых мясцінах — не шкадавалі ні старых, ні малых і пралілі нямала крыві не толькі паўстанцаў... Але гэта тэму ў музеі далікатна абыходзяць. Па-мойму, дарэмна. З песні, як кажуць, слова не выкінеш: гэта гісторыя нашага краю, якая мела надта многа трагічных старонак.

“...Вытворчасць страусавага мяса апошнім часам упала, бо няма попыту. І калі раней даход ад вытворчасці складаў 60—70 працэнтаў, а ад турызму — адпаведна каля 30, то цяпер лічбы памяншаліся месцамі.

Але ж фігура Аляксандра Васілевіча Суворава, палкаводца, які за жыццё не прайграў ніводнай бітвы, несумненна, заслугу мае вывучэння і ўвекавечвання. З пазіцыі стагоддзяў каштоўнымі выглядаюць не толькі баявыя, але і асветніцкія заслугі вайскоўца. Ён пакінуў цэлыя трактаты, кнігі па ваенным мастацтве, у тым ліку невялічкія, якія прызначаліся для вывучэння салдатамі. Часам людзі забываюцца, хто аўтар усіх вядомых фразеалагізмаў, такіх як «Цяжка ў вучэнні — лёгка ў баі», «Сам гінь, а таварыша выручай», «Ваяваць не колькасцю, а ўменнем», «Вучэнне — святое, а невучэнне — цемьне». А забываць не варта, як і тое, што генералісіmus вельмі цаніў простага салдата. Асабліва актуальна гэта цяпер, калі ўсё грамадства занепакоена праблемай дзедаўшчыны ў войску.

Варта сказаць, што музей вельмі прыстойны — адзін з самых багатых у Беларусі па колькасці экспанатаў. Гэта заслуга стваральніка экспазіцыі, першага дырэктара Аляксея Мартынава. Ён змог наладзіць такія кантакты з калегамі Ленінграда, Масквы, што ў Кобрын пераехалі сотні сапраўдных рарытэтаў XVIII стагоддзя, а таксама

Надмагілле Міцкевічаў.

ранейшых і пазнейшых часоў. Дастаткова сказаць, што тут вам пакажуць капляюш імператара Пятра III, шаблю, падораную імператрыцай Лізаветай, посуд з царскага палаца і шмат іншага. Пашанцавала Кобрыну з Аляксеем Мартынавым. Таму і ёсць тут цяпер музей, які вельмі любяць наведваць расійскія турысты.

АМАЛЬ ДЭТЭКТЫўНАЯ ГІСТОРЫЯ

Зазначу, што Сувораўскі дом — складовая ваенна-гістарычнага музея, у 16 залах якога расказваецца пра сем вякоў старажытнага горада. Па сутнасці гэта добры краязнаўчы музей з акцэнтам на гісторыю войнаў, якія не абмінулі гэтую зямлю.

Менавіта ў музеі вам раскажуць, што першую перамогу ў вайне 1812 года расійская армія атрымала ў бітве пад Кобрынам. А да стагоддзя згаданай падзеі ў 1910 годзе ў Кобрыне быў пастаўлены помнік, у якога вельмі цікавая гісторыя. Спачатку помнік уяўляў сабой бронзавага двухгаловага арла на гранітным пастаменце. Арол разрываў лаўровы вянок з лацінскай літарай N, што азначала паражэнне Напалеона. Падчас Першай сусветнай вайны немцы адправілі арла на пераплаўку. У 30-я гады палякі на пусты пастамент паставілі бюст Тадэвуша Касцюшкі. У савецкія часы бюст знялі, а ў 50-я гады помнік аднавілі, толькі замест двухгаловага арла вырабілі аднагаловага. Ён і цяпер стаіць на ранейшым месцы. Макет яго ёсць у музеі.

Дарэчы, музей, створаны рашэннем сесіі Брэсцкага абласнога Савета, нядаўна адзначыў сваё 70-годдзе. А заснавальнікам горада князю Уладзіміру Валынскаму і яго жонцы Вользе ўдзячныя нашчадкі праз 700 гадоў паставілі помнік. Паявіўся манумент аkurat да дажынак 2009 года. Тыя дажынкi шмат хто ўспамінае добрым словам, бо горад абнавіўся і пахарашэў.

НАДМАГІЛЛЕ МІЦКЕВІЧАЎ

У Кобрыне многа мясцін і адзнак, якія могуць зацікавіць нераўнадушнага турыста. Вось, скажам, побач са Свята-Петрапаўлаўскай царквой, якую наведваў

праваслаўны Сувораў, ёсць надмагілле каталікоў Міцкевічаў. Аказваецца, там пахаваныя родны брат паэта Адама Міцкевіча Аляксандр, яго жонка і сын. Доктар права Аляксандр Міцкевіч доўгі час жыў у Кобрыне, пісаў навуковыя працы, кіраваў маёнткам. Непадалёку, на старых каталіцкіх могілках, захавалася надмагільная пліта Антаніны Касцюшкі, траюраднай пляменніцы Тадэвуша Касцюшкі. Дарэчы, яе першым мужам быў Рамуальд Траўгут. А праз восем гадоў пасля яго смерці Антаніна выйшла замуж за адзінага сына Аляксандра Міцкевіча — Францішка.

У згаданым вышэй прэс-туры ўдзельнічалі прадстаўнікі турфірмаў. Дык вось, адзін з іх агучыў даволі цікавы факт. Аднойчы падчас экскурсіі ў Пінску, якую праводзіла пінскі экскурсавод для палякаў, госці вельмі зацікавіліся месцам пахавання сваякоў знакамітага паэта. Але гід стала іх настойліва адгаворваць, маўляў, там усё закінута, запушчана, і трэба ледзь не праз агароджу лезці, каб убачыць тыя пліты. Хоць на самай справе да надмагілля вядзе дарожка ад царквы, і пахаванне выглядае даволі дагледжаным — за гэтым сочыць ЖКГ. Дык вось, я б на месцы кобрынскіх турфірмаў наладзіла б індывідуальную экскурсію для таго пінскага экскурсавода, каб яна на свае вочы пабачыла памятник знак Міцкевічаў і не ўводзіла ў зман гасцей. Праўда, пліта Антаніны Касцюшкі ўсё ж патрабуе добраўпарадкавання.

Помнік заснавальнікам Кобрына.

ПІКНІК НА СТРАУСАВЫМ РАНЧА

Страусавая ферма недалёка ад вёскі Тэўлі амаль што стала брэндам Кобрынскага раёна. Самая вялікая ферма гэтай экзатычнай птушкі ў Беларусі паявілася больш за дзесяць гадоў таму. Пабудоваў інфраструктуру на 50 гектарах няўдобыцы і арганізаваў вытворчасць страусавага мяса выпускнік Ціміразеўскай сельгасакадэміі Муса Шораў. Наша газета расказвала пра незвычайны па тым часе праект яшчэ 14 жніўня 2004 года. Праўда, роўна праз год пасля гэтага гаспадар фермы, разліча-

най на 1000 галоў птушкі, загінуў у аўтакатастрофе. Справу прадоўжыла яго жонка Тамара Сідарук.

Тамара Сцяпанавна зрабіла стаўку на турыстычную галіну. Цяпер тут ёсць утульнае кафэ, гасцявыя домікі, сувенірная крама. Гаспадыня фермы сказала карэспандэнту газеты, што вытворчасць мяса апошнім часам упала, бо няма попыту. І калі раней даход ад вытворчасці складаў 60—70 працэнтаў, а ад турызму — адпаведна каля 30, то цяпер лічбы памяншаліся месцамі. Турызм таксама вельмі важны кірунак дзейнасці. Нядаўна, напрыклад, адкрылі заапарк, цяпер, акрамя страусаў, наведвальнікам паказваюць іншых жывёлін. Але Тамара Сідарук спадзяецца, што ўсялякія крызісы часовыя, і ў будучым яны зноў змогуць нарасціць вытворчасць. Тады ў яе будуць працаваць не дзесяць нанятых работнікаў, як зараз, а ўтрая больш. А вось прыём наведвальнікаў яны маюць намер развіваць і далей, бо турысты сюды едуць. Сорамна толькі за два кіламетры дарогі, якія мясцовая ўлада даўно абяцае зрабіць.

АГРАСЯДЗІБЫ З ТРАДЫЦЫЯМІ

На Кобрыншчыне гасцей прымаюць 22 аграсядзібы. Адна з іх — «Палескія традыцыі» — знаходзіцца ў вёсцы Андронава, што зусім побач з раённым цэнтрам. Яе гаспадыня Ніна Гловацкая збірае скарбы народнай культуры даўно. Ніна Мікітаўна аб'ехала ўсе навакольныя вёскі, сабрала мноства бабуліных строяў, якія літаральна ваяліся на гарышчах, перарабіла гэтыя касцюмы пад сябе і сустракае ў іх гасцей. А яшчэ яна абсталявала сялянскую хату першай паловы мінулага стагоддзя. Для наведвальнікаў тут ладзяцца цікавыя экскурсіі з песнямі, частушкамі, нават анекдотамі з сельскага жыцця.

Гаспадыня расказвала пра сваіх гасцей з розных краін, пра тое, якія святы і абрады праводзіць з сям'ёй і аднавяскоўцамі. Ніна Гловацкая наогул вельмі цікава расказвае, акцэнтую ўвагу на жыццёвай філасофіі нашых продкаў. Яны вельмі многа працавалі для хлеба надзённага, не мелі нічога з цяперашніх выгод цывілізацыі, але ўмелі быць шчаслівымі. Паводле яе слоў, гэта парадокс для сучаснага чалавека і нагода для абдумвання.

Ну, а каб лепей думалася, на сядзібе частуюць вельмі смачнымі стравамі беларускай кухні, а хто жадае і хто не за рулём, таму гаспадыня прапануе ўласнага прыгатавання наліўку.

Паводле інфармацыі арганізатара прэс-тура, кіраўніка раённай фізкультурна-аздараўленчай установы «Атлант» Віктара БРЫШТЭНА, летась ваенна-гістарычны музей наведала прыкладна 12 тысяч турыстаў. Супрацоўнік музея Аляксандр Чырун правёў цікавую экскурсію па горадзе. Паказаў, дзе размяшчаўся старажытны замак і іншыя гістарычныя мясціны, і расказаў, чаму кобрынчане не надта любяць караля Станіслава Аўгуста Панятоўскага. Усё проста: каралева Ганна Ягелонка некалі магдэбургскае права гораду даравала, а кароль Станіслаў адабраў.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
yackevich@zviazda.by

Мясцовая
САМАКІРАВАННЕ

ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРЫЧКАЎ
І ДЭПУТАТАЎ
МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ № 15
ад 17 лютага 2009 года выдадзена
Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь.
Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу
Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага
сходу Рэспублікі Беларусь, рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова
«Выдавецкі дом «Звязда».

Дырэктар — галоўны рэдактар
СУХАРУКАЎ Павел Якаўлевіч.
Адказы за выпуск: КАРПЕНКА Н.У.
Грамадскі савет: ГЕРАСІМОВІЧ С.М., намеснік старшыні
Пастаяннай камісіі па рэгіянальнай палітыцы і мясцовым
самакіраванні Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі
Беларусь; АСКЕРКА Ю.В., адказы сакратар Савета па ўзаемадзейненні
арганаў мясцовага самакіравання пры Са-
веце Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь;
НАВУМЕНКА А.В., старшыня Нараўлянскага раённага Са-
вета дэпутатаў; СУШЧАНКА М.Л., старшыня Глушанскага
пасялковага Савета дэпутатаў Бабруйскага раёна.

Выдавец — рэдакцыяна-выдавецкая ўстанова
«Выдавецкі дом «Звязда»
АДРАС РЭДАКЦЫІ:
220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.
КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН 292 44 12;
e-mail: info@zviazda.by
Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным
прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом дру-
ку». ЛП № 02330/106 ад 03.04.2009. 220013, г. Мінск,
пр. Незалежнасці, 79.
Тыраж 20.008. Нумар падпісаны ў 19.30
14 лістапада 2017 года.

16

ЗВЯЗДА